

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Septuagesima, vi inleder förfastan. Predikotext: Jer 9:23–24.

23 Så säger HERREN: Den vise ska inte berömma sig av sin vishet, den starke inte av sin styrka och den rike inte av sin rikedom. 24 Den som vill berömma sig, han ska berömma sig av att han har insikt och känner mig: Att jag är HERREN, som verkar med nåd, rätt och rättfärdighet på jorden, för i det har jag min glädje, säger HERREN.

Bön: Herre, lär oss förstå något av din storhet och makt så att vi ger dig den ära som tillkommer dig och inte berömmar oss själva. Öppna ditt ord för våra hjärtan och våra hjärtan för dig ord. Amen.

Vad betyder berömma?

Ordet berömma nämns tre gånger i de här två verserna. Därför ska vi börja med att lite studera det här ordet.

Beröm eller pris är väl något som alla mer eller mindre öppet är glada att få. Beröm, lovprisning och tack hör samman. Ordet tacka förekommer första gången i Bibeln i 1 Mos 29:35. När Jakobs hustru Lea har fått sin fjärde son Juda, sa hon: "Nu vill jag tacka HERREN. Därför gav hon honom namnet Juda." Namnet Juda betyder tack eller beröm.

Det här är bakgrunden till varför aposteln Paulus går till rätta med judarnas stolthet i Rom 2:17: "Du kallar dig jude och har din trygghet i lagen och din stolthet i Gud." Han förklarar senare (2:28f):

Jude är man ju inte till det yttre, inte heller är omskärnelsen något yttre på kroppen. Jude är man i sitt inre, och hjärtats omskärelse sker genom Anden och inte genom bokstaven. Då får man sitt beröm inte av människor utan av Gud.

Vi ser att stolthet hör samman med beröm. Motsatsen till stolthet är skam och motsatsen till beröm är förnedring.

Stolthet är på engelska *pride*. Tyvärr känner vi igen det ordet i andra sammanhang än den som vår text talar om. Där handlar det om

stolthet att frigöra sig från Guds vilja och lag, att vara sig själv nog. Människan vill i sitt högmod själv bestämma vad som rätt och fel. Det är samma ursynd som de första människorna frestades av och föll i: "ni blir som Gud med kunskap om gott och ont" (1 Mos 3:5).

I Romarbrevets första kapitel tar Paulus en stark uppgörelse med människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen. Han tillrättavisar dem för att de inte ser det som är uppenbart: att Guds osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur är kända från världens skapelse (1:20). Sedan fortsätter han (v 21):

Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan.

De prisade honom inte som Gud eller tackade honom. Här finns vårt ord med: pris eller tack. De gav inte Gud den ära, det beröm som tillkommer honom och som de borde ha insett om de har öppna ögon. Ganska snart kommer sedan motsatsorden som jag redan nämnde: *förnedrande lidelser*, de gjorde *skamliga saker*. Det står i klartext vad det var: de övergav det naturliga samlivet mellan man och kvinna och hängav sig åt onaturligt umgänge, alltså homosexuellt umgänge. Det här beskrivs också som ett ovärdigt sinnelag, som leder till all slags orättfärdighet.

Därefter får vi veta att det inte är endast utövande av homosexualitet som är fördömligt. I den lista som Paulus serverar nämns skvaller och förtal, skrävel och skryt, olydnad, kärlekslöshet och hjärtlöshet. Det är sådant som vi känner igen från vårt eget liv, som utflöde av våra onda begärelser. Redan här ser vi det som Paulus uttalar i det tredje kapitlet: Alla har syndat och saknar härligheten från Gud. Alla saknar berömmelse inför Gud.

Därför går aposteln hårt åt varje människa som tror sig vara bättre än andra: Du är utan ursäkt, du människa, vem du än är som dömer. Och så tillrättavisar han judarna, som är stolta över sin lag och sin härkomst. Och så visar han att en sann jude är en sådan som får sin berömmelse av Gud. I kapitel 9 går han ett

steg till: han säger att Israel inte är det samma som alla som härstammar från Israel, alltså från Jakobs tolv söner. Och inte alla som härstammar från Abraham kan kallas Abrahams barn. Det är bara de som är löftets barn som räknas som Abrahams avkomlingar. Det är det samma som vår text kallar att ha sin berömmelse av Herren. Det samma säger Paulus också i 1 Kor 1:31: *Den som berömmar sig ska berömma sig av Herren.* Därför ska vi nu lära oss hur vi kan äga den rätta berömmelsen.

Vem har berömmelse inför Gud?

Av vår text lär vi oss först vad som inte är någon berömmelse:

Den vise ska inte berömma sig av sin vishet, den starke inte av sin styrka och den rike inte av sin rikedom.

När Paulus skriver till korintierna anknyter han till vishet, för grekerna berömde sig av vishet. Han förkastar den mänskliga visheten med starka ord (1 Kor 1:20): *Har inte Gud gjort den här världens visdom till dårskap?*

Visdomens motsats är dårskap. Vad är det som är dårskap för världen? Det berättar han i v 18:

Ordet om korset är en dårskap för dem som går förlorade, men för oss som blir frälsta är det en Guds kraft.

Kristus som korsfäst var en stöttesten. För oss som hyllar korset som ett smycke är det svårt att tänka sig hur föraktat korset var på Jesu och apostlarnas tid. Att korsfästa en människa var den största förnedring som kunde drabba en människa. Därför fick inte en romersk medborgare utsättas för en sådan vanära. Det var orsaken till varför Paulus inte slutade sitt liv med att korsfästas, utan han blev halshuggen. Han var en romersk medborgare. Den romerska statsmannen och vältalaren Cicero beskrev i ett av sina tal korsfästelsen som "det grymmaste och mest avskyvärda straffet av alla". Han sa också att själva ordet kors borde vara långt från den romerske medborgarens tankar, ja han skulle inte se på ett kors och inte ens höra ordet kors. Det var i ett sådant

sammanhang som Paulus talar om korset som en dårskap.

En sådan världens *vishet* ska en kristen inte berömma sig av. Inte heller av sin *styrka*. När Paulus i Andra Korintierbrevet tvingas försvara sitt apostlaämbete mot falska profeter och kritiker berättar han om sina underbara upplevelser, som överglänser alla andra människors upplevelser. Men han skryter inte över dem. Han berättar i stället om en svaghet, en tagg i köttet som han tre gånger hade bett om att slippa. Men Gud valde att inte höra hans bön. I stället fick han höra (2 Kor 12:9):

Min nåd är nog för dig, för min kraft fullkomnas i svaghet.

Och så berättar han om sin berömmelse:

Därför vill jag hellre berömma mig av min svaghet, för att Kristi kraft ska vila över mig. ... För när jag är svag, då är jag stark.

Tänk vilken berömmelse! Att berömma sig av att vara svag är långt ifrån vårt vanliga sätt att se på ära och beröm. Men det viktiga här är Kristi kraft. Det är inte den egna styrkan som är den verkliga styrkan. Det är när vi är avklädda den egna kraften och vilar i Kristi kraft som vi har den verkliga styrkan.

Vi ska inte heller berömma oss av vår *rikedom*. "Vad har du som du inte har fått? Och om du har fått det, varför skryter du då som om du inte hade fått det?" (1 Kor 4:7)

Med andra ord: Om du har rikedomar och skryter med det som om det var din förtjänst, din mödas lön, ser du inte att allt beror på Guds stora godhet. *Herrens välsignelse ger rikedom, egen möda tillför inget* (Ords 10:22). Den rikedom som Gud av nåd har gett oss är inget vi själva ska berömma oss av.

Vem har då berömmelse inför Gud?

Vi kan ta ett exempel. Matteus berättar (kap 20) att modern till Sebedeus söner föll på knä inför Jesus och bad att hennes två söner, Jakob och Johannes, skulle få äreplatser i hans rike, den ena på högra sidan och den andre på vänstra sidan. Men Jesus svarade att det inte är hans sak att bestämma, utan att de här platserna ska ges åt dem som hans Far har berett dem för.

När Jesus blev förnedrad till det yttersta genom att spikas på ett kors fick två brottslingar äreplatser, en på var sida. Den ena av dem bad Jesus skänka honom en tanke när han kom i sitt rike. Och Jesus gav honom ett härligt löfte: "I dag ska du vara med mig i paradiset." Den här brottslingen fick en äreplats. Han hade verkligen ingen egen berömmelse. Han var en brottsling, som troligen hade begått dråp. På honom stämmer dagens tema verkligen in: han fick del av Guds oförskyllda nåd. Vad hade han att berömma sig av? Ingen vishet, ingen egen styrka, ingen rikedom. Men han hade Frälsaren vid sin sida. Och han hade Frälsarens eget löfte att få dela paradiset glädje. Tänk vilken lycka, mitt i den värsta plågan och förnedringen! Han ägde den verkliga berömmelsen.

Också Paulus själv hör till dem som på ett underbart sätt räddats ur den falska religionens skryt. Han säger att om någon har orsak att berömma sig så är det verkligen han (Fil 3:4–6):

Fast nog hade också jag kunnat förlita mig på det yttre. För om någon tycker att han kan förlita sig på det yttre, så kan jag det ännu mer: omskuren på åttonde dagen, är av Israels folk och Benjamins stam, en hebré född av hebreer, i fråga om lagen en farisé, i iver en förföljare av församlingen, i rättfärdighet genom lagen en oklanderlig man.

Men allt det här var ingen verklig berömmelse. Tvärtom, han fortsätter (v 7):

Men allt det som förr var en vinst för mig räknar jag nu som förlust för Kristi skull.

Det som var hans berömmelse var kunskapen om Kristus Jesus. Allt annat räknade han som skräp för att vinna Kristus och bli funnen i honom. Det var att leva och bo i hans rättfärdighet, med andra ord att leva i syndernas förlåtelse.

Därför ska vi inte heller berömma oss av vår vishet, kraft eller rikedom utan enligt vår text:

Den som vill berömma sig, han ska berömma sig av att han har insikt och känner mig: Att jag är HERREN, som verkar med nåd, rätt och rättfärdighet på jorden, för i det har jag min glädje, säger HERREN.

Rövaren på korset hade insikt att vara nära Jesus och känna honom. Den insikten hade han ingen egen berömmelse av. Det var andra som hade bestämt att han skulle hänga där. Men det var ingen slump. Gud hade placerat honom där. Gud hade sin glädje i att bevisa honom nåd och barmhärtighet, och så fick han vara ett vittne, och han ska bli omtalad ända fram till den dagen när Jesus kommer tillbaka.

Vi har fått lära känna Herren. Tänk vilken nåd vi har fått! Vi har fått ögon och öron så att vi kan förstå Guds eviga väsen, hans makt och härlighet genom att hålla ögon och öron öppna och lära oss av skapelsen. Och vi har dessutom fått Herrens Ord, vår Bibel, som kan ge oss full insikt om Hans handlande med oss. Det kan vi inte berömma oss av själva, men vi ska skänka en tacksam tanke åt våra fäder som sett till att vi fått växa upp i ett kristet land och fått lära känna Herren. Också det är ett bevis på hans godhet och nåd.

Det är det som sammanfattas med att ha fått insikt och känner Herren

som verkar med nåd, rätt och rättfärdighet på jorden, för i det har jag min glädje, säger HERREN.

Det här ska vara din och min berömmelse. Låt det också vara din berömmelse att du håller fast vid Guds Ord och vara flitig att lära det. Gör det till en god sed att på söndagarna besöka en gudstjänst där Guds Ord ljuder rent och klart, där Gud allena får äran. Och ta vara på vår tids stora välsignelse att det finns gudstjänster, predikningar och god kristen undervisning via nätet. Låt inte dessa skatter drunkna i allt möjligt skräp som konkurrerar om utrymmet i våra tankar och sinnen. Håll blicken på Jesus, som Oscar Ahnfelt uppmanar oss till i en sång:

Så låt oss då räkna allt sådant som skam, mot ordet om nåden, det rena. I honom, Guds dyra, oskyldiga Lamm, är liv och förlossning allena.

Så vill vi hos Jesus då alltid förbli och blott av hans kors oss berömma.

Amen.